

УДК 351.930.253:002.2

М. Г. СЕРГІЄНКО

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ОБЛАСНИМ (РЕГІОНАЛЬНИМ) СТРАХОВИМ ФОНДОМ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНИ

Запропоновано модель управління обласним (регіональним) страховим фондом документації (СФД) України на основі вдосконалення його організаційного механізму.

A case frame is offered by the regional insurance fund of documentation of Ukraine on the basis of perfection of his organizational mechanism.

Ключові слова: обласний (регіональний) страховий фонд документації, надзвичайні ситуації, організаційний механізм державного управління.

Зростання техногенної небезпеки в Україні вимагає готовності органів державної влади до ефективних дій в умовах надзвичайних ситуацій (стихійного лиха, воєнних конфліктів, аварій та катастроф). Надзвичайні ситуації (далі – НС) можуть призвести до людських жертв, економічних збитків, порушень життєдіяльності населення і територій держави, підприємств, організацій та установ. Крім того, вони містять у собі небезпеку часткового або повного знищення документації, без якої взагалі неможливо відновити та налагодити випуск потрібної промислової продукції, ліквідувати наслідки аварій, відбудувати (відновити) об'єкти та споруди.

Сьогодні неможливо забезпечити національну безпеку держави, якісно здійснити заходи із запобігання та ліквідації НС, прийняти рішення щодо захисту населення та територій від НС, провести розрахунки сил і засобів при ліквідації НС, не маючи страхової документації для організації виробництва і господарського призначення, здійснення аварійно-рятувальних робіт під час ліквідації НС, для відбудови об'єктів систем життєзабезпечення населення і транспортних зв'язків [4].

Державний підхід до розв'язання проблем, пов'язаних із запобіганням та реагуванням на НС, пом'якшенням їх наслідків передбачає нагальну потребу створення працездатної інформаційно-аналітичної системи, яка в стислі терміни для прийняття управлінських рішень забезпечувала б уряд країни, центральні і місцеві органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування не тільки прогнозними та експертними оцінками НС, а і достовірними документами, даними про потенційно небезпечні об'єкти (далі – ПНО). Виконання саме цих функцій покладено на СФД України.

СФД – упорядкований банк документів, зафіксованих на компактних носіях інформації, які прийняті на державний облік і довгострокове зберігання. Обласний (регіональний) СФД – банк документів, який створюється відповідно Радюю міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування і є складовою частиною СФД України [1].

Згідно з законодавством, обласний (регіональний) СФД може використовуватись у особливий період, при виникненні НС та в мирний час. Аналіз показує, що його можливості в мирний час і при виникненні НС у заходах МНС України із запобігання та ліквідації НС використовуються не в повному обсязі, а механізми державного управління обласним (регіональним) СФД працюють не ефективно. З урахуванням можливостей державної системи обласного (регіонального) СФД перед ним постають нові цілі й завдання, що потребує вдосконалення організаційного механізму управління.

Класифікацію механізмів державного управління наведено в роботах багатьох вчених. На нашу думку, найбільш докладна їх класифікація наведена у роботі О. Федорчака. Спираючись на аналіз досліджень цієї категорії різними авторами, він, зокрема, підкреслює, що механізм державного управління – складна управлінська категорія [3].

Інша група авторів стверджують, що механізм державного управління – це штучно створена складна система, призначена для досягнення поставлених цілей, яка має визначену структуру, сукупність правових норм, методи, засоби, інструменти державного впливу на об'єкт управління [2].

Р. Рудницька наголошує, що в механізмі державного управління можна виділити такі елементи: методи, важелі, інструменти, політика, правове, нормативне та інформаційне забезпечення. А сам склад механізму державного управління визначеної сфери змінюватиметься залежно від її особливостей. На (рис. 1) наведено структуру механізму державного управління обласним (регіональним) СФД [Там же].

В основі функціонування організаційного механізму лежать потреби та інтереси держави у забезпеченні національної безпеки у сфері цивільного захисту, захисті територій і запобігання НС техногенного й природного характеру. До організаційного механізму управління обласним (регіональним) СФД входять такі елементи, як суб'єкти та об'єкти державного управління, цілі, завдання, функції, методи управління, організаційні структури та результати функціонування його системи. Важливою складовою цього механізму є наявність зворотного зв'язку, за допомогою якого об'єкти управління можуть впливати на суб'єкти управління, удосконалюючи організаційну складову механізму управління обласного (регіонального) СФД.

У свою чергу, суб'єкти управління беруть участь у нормотворчому процесі, впливаючи на вдосконалення організаційного механізму управління обласним (регіональним) СФД України.

Використовуючи типову модель структури організаційного механізму державного управління, наведену в роботі [Там же], можна запропонувати модель та напрямки вдосконалення організаційного механізму управління обласним (регіональним) СФД України (рис. 2).

Для забезпечення нових функцій в організаційну структуру управління необхідно включити: робочі групи (служби, підрозділи) з питань формування, ведення та використання обласного (регіонального) СФД в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування; робочі групи (спеціалістів) підрозділів програмного забезпечення Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань НС (далі – УІАС НС), Єдину систему цивільного захисту (далі – ЄСЦЗ) та її підсистеми з питань прогнозування, локалізації, ліквідації НС; підрозділи (спеціалістів) прогнозно-модельючих комплексів, кризових центрів.

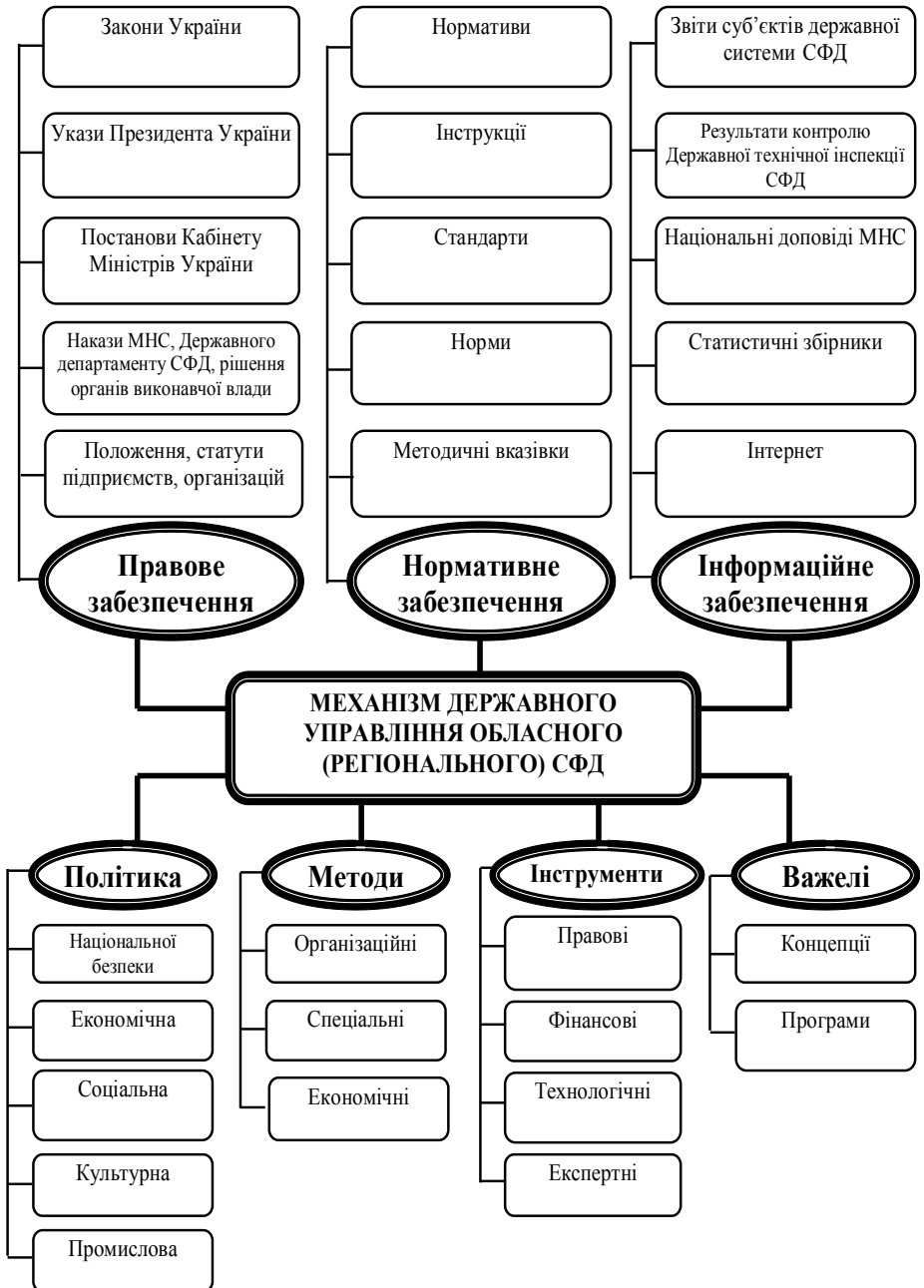

Рис. 1. Структура механізму управління обласного (регіонального) СФД

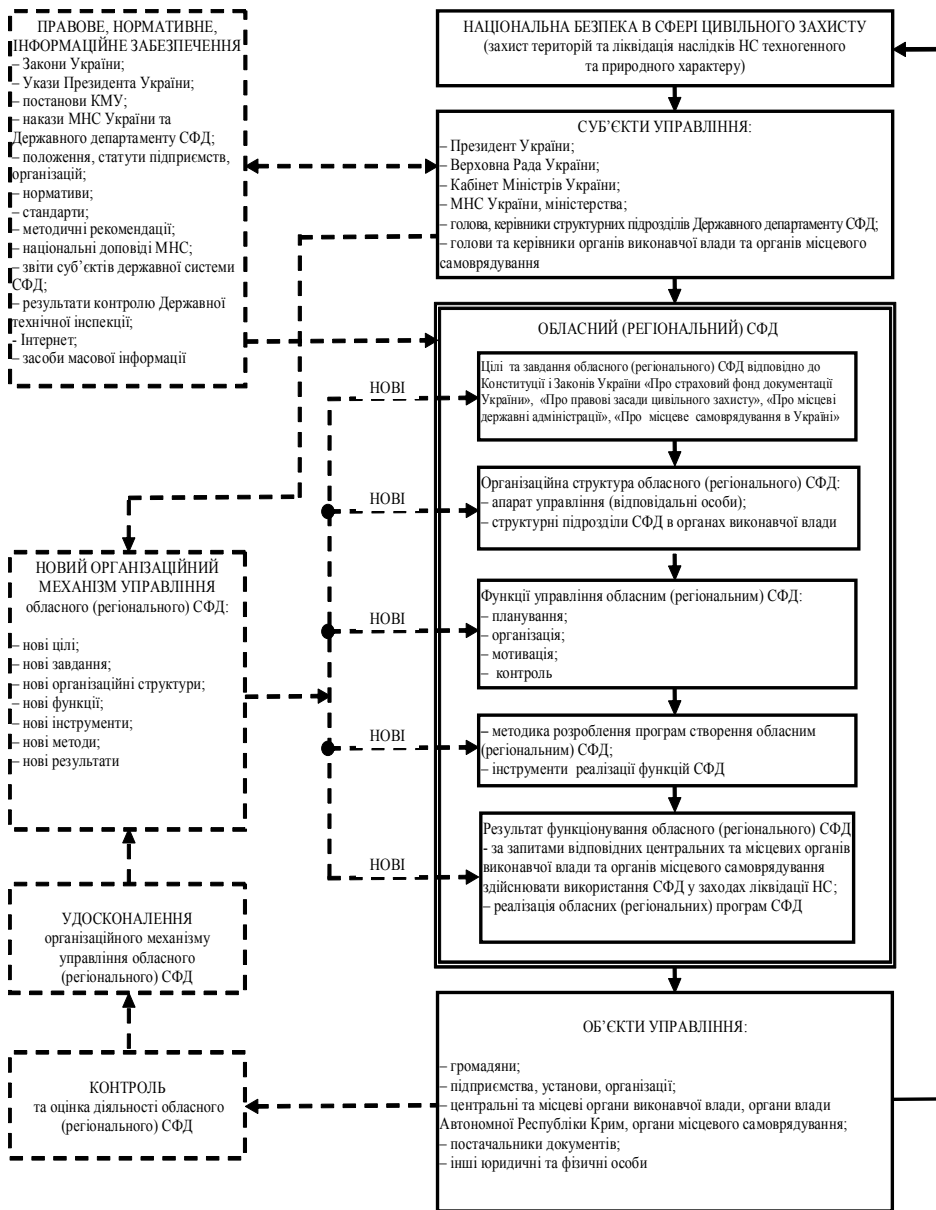

Рис. 2. Модель організаційного механізму управління обласним (регіональним) СФД України

У процесі вдосконалення системи управління обласним (регіональним) СФД України важливо спиратися на наукові підходи у цій сфері. Цей процес повинен мати цільову орієнтацію, а саме:

- забезпечувати максимально досяжну відповідність змісту управлінських впливів Державного департаменту СФД потребам і закономірностям керованих об'єктів державної системи СФД, зокрема обласного (регіонального) СФД України;
- формувати найбільш раціональні та ефективні взаємозв'язки між Державним департаментом СФД, суб'єктами державної системи СФД та органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;
- сприяти зменшенню суспільних витрат на управління;
- підвищувати ефективність форм, методів та інших елементів управлінської діяльності.

Наукові напрацювання відомих вітчизняних і зарубіжних вчених щодо забезпечення національної безпеки дозволяють дійти висновку, що діяльність державної системи СФД України в мирний час та в умовах НС уможлиблює:

- оперативне відновлення нормального функціонування потенційно небезпечних об'єктів у регіонах, які постраждали в результаті виникнення НС, відновлення виробництва найважливіших видів промислової продукції, впровадження найсучасніших досягнень науки і техніки;
- захист життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- збереження не лише науково-технологічного потенціалу держави, але й її культурної спадщини, зробити доступною для суспільства інформацію, ідеї, знання;
- підвищення національної безпеки країни в оборонній, економічній, інформаційній та інших сферах діяльності за рахунок можливості швидкого поновлення найважливішої документації, втраченої чи недоступної в результаті воєнних дій, терористичних актів і надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру;
- сприяння забезпеченню безпечних умов життєдіяльності громадян і суспільства;
- у мирний час забезпечити УІАС НС, ЄСЦЗ необхідною документацією СФД України та даними Державного реєстру ПНО при моделюванні розвитку та наслідків НС техногенного і природного характеру.

Таким чином, аналіз структури організаційної складової механізму державного управління обласним (регіональним) СФД виявив його недоліки й дозволив запропонувати вдосконалену модель організаційного механізму управління обласним (регіональним) СФД України.

Література:

1. Закон України “Про страховий фонд документації України” від 22 березня 2001 р. № 2332-III // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 16. – Ст. 696 (зі змінами, внесеними Законом України “Про внесення змін до Закону України “Про страховий фонд документації України” від 22 травня 2005 р. № 851-IV // Офіц. вісн. України. – 2005. – № 6. – Ст. 337).

2. Рудницька Р. М. Механізми державного управління: сутність і зміст / Р. М. Рудницька, О. Г. Сидорчук, О. М. Стельмах ; за наук. ред. д.е.н., проф. М. Д. Лесечка, к.е.н., доц. А. О. Чемериса. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2005. – 28 с.

3. Федорчак О. Класифікація механізмів державного управління / О. Федорчак // Демократичне врядування. – 2008. – Вип. 1. – С. 11.
4. Формування, ведення та використання страхового фонду документації : [навч. посіб.] / М. Г. Сергієнко, В. Л. Степаненко, О. О. Труш. – Х. : УЦЗ України, 2007. – 262 с.

Надійшла до редколегії 18.03.2010 р.